הא קמ"ל דאפילו במקום שנומלין שכר "על

המקרא שרי למשקל על המדרש לא שרי

למשקל מאי שנא מדרש דלא דכתיב יואותי

צוה ה' בעת ההיא ללמד אתכם וכתיב

ראה למדתי אתכם חוקים ומשפטים כאשר

צוני ה' (6) 6 מה אני בחנם אף אתם נמי בחנם

מקרא נמי בחגם רב אמר שכר שימור ורבי

יוחנן אמר שכר פיסוק מעמים תגן לא ילמדנו מקרא בשלמא למאן דאמר שכר

פיסוק מעמים היינו דלא ילמדנו אלא למאן

דאמר שכר שימור גדול בר שימור הוא

בקטן קתני אי בקטן אימא סיפא אבל

מלמד את בניו מקרא קמן בר בנים הוא

חסורי מחסרא והכי קתני לא ילמדנו מקרא בקטן אם היה גדול מלמדו לו ולבניו מקרא

מיתיבי בתינוקות לא קורין בתחילה בשבת

שלא שונין בראשון בשלמא למאן דאמר 👁

שכר פיסוק מעמים היינו דאין קורין בתחילה

בשבת אלא למאן דאמר שכר שימור אמאי

אין קורין בתחילה בשבת ואמאי שונין

בראשון הא איכא שכר שימור דשבת

ולימעמיך שכר פיסוק בשבת מי אסור הבלעה היא והבלעה מִישָרא שרי

ידתניא השוכר את הפועל לשמור את 🌣

התינוק לשמור את הפרה לשמור את

הזרעים אין נותנין לו שכר שבת לפיכך

ל א מיי׳ פ״ח מהל' ח״ת הל' ז ופ״ו מהלכות נדרים הלכ׳ ז סמג עשין יב וסמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סי' רכא סעיף ב וסי' רמה סעיף ו ווסי׳ רמו

סעיי הן: ב מייי פ״ב מהלי ת״ת הלי ב טוש״ע י"ד סימן רמה סעיף יד: לב ג מיי פ"ו מהלי שבת הלכ' כה סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סימן שו

תורה אור השלם 1. וְאֹתִי צְנָה יְיָ בָּעֵת הַהִּוֹא לְלַמֵּד אֶתְכֶּם חָקִּים וּמִשְׁפָּטִים רָקים לְעַשׂתְכָם אֹתָם בְּאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עבְרִים שְׁמָּה לִרשָׁתָּה: דברים דיד דרים דיד ראה למדתי אַתְכֵם צוני יי אלהי לעשות כן בָּנְרֶבְ הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּקֶרֶב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָה: דברים ד ה

תוספות

הא קמ"ל ראפילו במקו שנומלין שכר ע מפרש ובו'. המקרא יאזיל טעמא דמה אני בחנם דכתיב ראה למדתי אתכם ומסתמא משה לא נטל שכר מישראל שעשיר היה: שכר שימור. שמשמר מלמד תינוקות שלא ילכו אנה ואנה אבל בת כל מוסי ומנה מכל מדרם אינו לריך ללמוד כ"א לגדול שאינו לריך שימור כבן עשר למשנה: שבר פיסוק שעמים. וסבר דפיסוק אינו לריך וסבר דפיסוק אינו לריך אלא מדרבנן ולא שייך לומר מה אני בחנם לות מי לוף כמנס: אף אתם בחנס: גדול בר שימור הוא. משמע ליה דמתניתין מיירי אף בגדולים: חסורי מיחסרא והכי קתני. וה״פ לא ילמדנו מקרא ברגיל ללמוד מקרא דהיינו קטן אבל מלמד הוא בניו מקרא אם ראוי לבנים: אין קורין בתחלה בשבת. מפני עונג שנת: אבל בראשון. יכוליו לחזור חזרה ראשונה יפוכן מוות מותה למוסה נשנת: היינו דאין קורין בתחילה. מפני שמשתכר בשבת ומחזי כמקח וממכר זו מערב שבת דלימדו יודעין אותו מערב שבת: יודעין אותו מערב שבת: ואי משום שבר שימור אמאי שונין בראשון. הא איכא שכר שימור: הם סיכם שכו שימור. הבלעה היא. ששכר שכת נכלע ולא מיחזי כמקח וממכר שפוסק לו כך לחלי שנה: לשמור את התינוק. ללורך מי חטחם:

ים. לנורך

מ אמר שמואל במקום שנוטלין שכר על המקרא ואין נוטלין שכר על המדרש על המדרש לא שרי ליה למשקל. נראה בעיני דה"פ מדינא מותר ליטול שכר על המקרא ולא על המדרש כדמפרש ואזיל מיהו יש מקומות שמחמירין על עלמם שלא ליטול שכר אפי׳ על המקרא כדי שלא יבא ליטול מן המדרש

ובאותן מקומות אפילו מקרא יכול ללמדו שהרי מכיון שהחמירו על עלמן למצוה אינן רשאין ליטול שכר והוה ליה מקרא כמדרש לכל המקומות אלא דמתני׳ מתוקמא במקום שנוטלין שכר על המקרא כלומר שלא החמירו על עלמן ואפילו באותו מקום על המקרא דוקא הוא דשרי למשקל ומש"ה לא ילמדנו דכיון שנוטלין עליה שכר אם מלמדו בחנם נמצא מהנהו אבל על המדרש לא שרי למשקל דמדינא אסור כדמפרש ואזיל הלכך כי מלמדו מדרש בחנם לא מהני ליה ולא מידי דאגרא לא מחייב ביה ולימוד גופיה נמי לאו הנאה הוא דמצות לאו ליהנות נתנו: ולענין הלכה קיימא לן הכי דעל המדרש לא שרי למשקל מיהו ה"מ שכר לימוד אבל אגר בטלה שרי והכי איתא בירושלמידי דגרסינן התם יכול אף על מקרא ותרגום כן ת"ל חוקים ומשפטים ה חוקים ומשפטים אתם מלמדים בחנם ואי אתם מלמדים בחנם מקרא ותרגום וכן חמי מתניא נסבין אגריהון אמר ר' יודן בר' ישמעאל שכר בטלן הס נוטלין: מאי שנא מדרש דלא דכחיב ואוםי לוה ה' בעם ההיא. האי קרא מייתי לאשמעינן דמשה נלטווה ללמוד תורה לישראל: וכתיב ראה למדתי אתכם חוקים ומשפטים כאשר לוני ה'. כלומר שלוני ללמוד בחנם דחי

לא כאשר צוני אמאי קאי דליכא למימר בשכר דהיכי לימא כאשר לוני וכי לוהו בכך לא סגיא דלא לישקול אגרא וליכא למימר נמי דכאשר לוני הכי קאמר כאשר לוני ולא מעלמי אני אומר דודאי ישראל לא היו מפקפקין בכך דהא כתיביי בך יאמינו לעולם אלא ודאי ה״ק כחשר לוני ללמד בחנם: מקרא נמי בחנם. מהחי קרא גופיה: רב אמר שכר שימור. דמסתמא לומדי מקרא קטנים ולריכין שימור ומש"ה נהי דאגר לימוד אסור שכר שימור שרי: ורבי יוחנן אמר שכר פיסוק טעמים. שמלמדין להם טעמים דלאו מדאורייתא נינהו הלכך לא הוו בכלל חוקים ומשפטים. ואיכא בין רב לרבי יוחנן ללמד

מקרא לגדול דלא בעי שימור דלרב אסור דס"ל דפיסוק טעמים דאורייתא ולרבי יוחנן שרי משום שכר פיסוק טעמים. הלכך לענין הלכה כיון דקיי"ל דרב ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן נקטינן דאפי' מגדול שרי ליטול שכר על המקרא וכך הם דברי הרמב"ם ז"ל בפ"ו מהלכות נדרים: סנן לא ילמדנו מקרא וכו' אלא למאן דאמר שכר שימור [גדול כר שימור] הוא. והא איהו נטר נפשיה: בקטן. דהוי האי מודר קטן. דאף על גב דקטן אוכל נבילות אין ב"ד מלווין להפרישו אפילו הכי לא ספינן ליה בידים וכשמלמדו הרי הוא מהנהו: ואם היה גדול מלמד לו ולבניו מקרא. לו דלה בעי שימור לבניו נמי אע"ג דבעו שימור לה מחסר טפי מזן את בניו ואת בנותיו: מיחיבי חינוקום לה קורין בחחילה בשבם. מה שלה קראו מימיהם אלה שונין בראשון אם קראו פעם ראשונה לפני השבת שונין אותו בשבת אע"פ שהיא חזרה ראשונה: נשלמה למ"ד שכר פיסוק טעמים היינו דהין קורין בסחילה נשבת. לפי שעיקר השכר חינו חלה על קריחה רחשונה שטרחה מרובה ומש"ה אין קורין בתחילה בשבת דשכר שבת אסור אבל שונין בראשון משום דאחורה לא שקלי אגרא: אלא למאן דאמר שכר שימור אמאי אין קורין וכו'. כלומר מאי איכא בין פעם ראשונה לשניה הרי השכר אינו אלא על השימור וכי היכי דאיכא שימור בתחילה הכי נמי איכא שימור כששונין: הבלעה היא. שמבליע שכר יום השבת בכלל שכר שאר הימים: לשמור את הסינוק. שהיו מגדלין מינוקות בחלרות הבנויות על גבי הסלע מפני קבר התהום כדי שימלאו מים מן המעיין לקדש אפר הפרה: לשמור הפרה. פרה אדומה: אם הזרעים. לאורך עומר היו משמרין אותם קודם הבאת העומר. הכי מפרש לה רש"י ז"ל בפרק הזהב (ב"מ דף נה): **לפיכך אם אבדו אינו חייב באחריותן.**

והא קא משמע לן. מתני׳ דאפי׳ במקום שנוטלין שכר וכו׳. ולהכי לא ילמדנו מקרא דהואיל ושרי למשקל שכר אם מלמדו בחנם מהני ליה מן השכר שהיה לו ליתן: רב אמר. מאי טעמא התירו למשקל שכר מן המהרא מפני שאין נוטלין שכר אלא על שכר שימור שמשמרין

התינוקות שאין מניחין אותן לנאת ולעסוק בדברים בטלים ולא שכר לימוד המקרא וקטנים דלריכין שימור למדין מקרא ולא גדולים ולהכי לא ילמדנו מקרא לקטנים בחנם דהואיל ושרי למשקל עלייהו שכר קמהני (ג) השכר שהיה לו ליתן אבל מלמדו מדרש דקטנים אין לומדים מדרש אלא לגדולים וגדולים לית להו שכר שימור ולא קמהני להו כלל ולהכי שרי: ורבי יוחגן אומר שכר פיסוק טעמים. שקיל מנייהו שמלמדם ניקוד וטעמים וההוא שכר מצי למשקל ופיסוק טעמים אינו אלא במקרא ולהכי לא ילמדנו מקרא: (ד) בקטן. (משום דקה מהני ליה שמניה לו הת השכר) תריך מתני' דקתני לא ילמדנו מקרא (ס) בקטן משום דקא מהני ליה שמניח לו את השכר שהיה לו ליתן: והכי קסני לא ילמדנו מקרא לקטן. בחנם משום דקא מהני ליה שכר השימור אבל אם היה גדול מלמדו לו ולבניו מקרא גדול משום דאיהו לא לריך שימור ולא קמהני ליה ולבניו נמי הואיל ואביהן עמהם הוא משמרם וליכא שכר שימור: לא הוריו בתחילה בשבת. אין מתחילין ללמדם בתחילה בשבת בדבר שלא למדו מעולם אבל שונין בראשון כלומר בדבר שלמדוהו כבר פעם ראשונה לומדים אותן פעם שניה בשבת. ולהכי קתני בראשון דרבותה קמ"ל אע"פ

שלה למדוהו התינוקות אלה פעם אחת שונין: בשלמה למהן דהמר שכר פיסוק טעמים. שרי למשקל: היינו דאין קורין בחחילה בשבת. דהואיל ומעולם לא למדו דבר זה אלא עכשיו אינו מלמדו אלא בשכר ואתי למשקל שכר בשבת. אבל שונין דעביד ליה בלא שכר: המהי שונין ברחשון. אפילו שונין לא דהא איכא שכר שימור דשבת ואתי למשקל שכר בשבת: הבלעה היא. (ו) כדקתני ומישרי שרי: דתניה השוכר את הפועל. שנותן לו שכרו של כל יום: לשמור את הסינוק. מטומאה: לשמור את הורעים. לצורך העומר: do

א) בכורות כט., ב) ב"מ נח. ים בפורות בט., כם ביינו נהו. [תוספתה דשבת פי״ח תוספתה ב״מ פ״ח], מוספתה בת פחן, ג) [שייך לדף לו:], ד) [פ"ד ה"ג], ה) [דברים ד], ו) נשמות יטן,

הגהות הב"ח

(א) גמ' כאשר לוני ה' אלהי מה אני: (ב) שם בתחילה בשבת אבל שוניו בתחים כשפת אבי שונין בראשון: (ג) רש"י ד"ה רב אמר וכו' קמהני ליה השכר: (ד) ד"ה ר' יוחנן וד"ה בקטן משום דקה מהני הד"ה השכר הס"ד :נמחק בקטן ותיכת ומיכת כקטן נתחק. (ה) ד"ה תרין וכו' בקטן קתני משום: (ו) ד"ה הבלנוה היא וחישרי שרי

מוסף רש"י

טעמים. הנגינות קרויין טעמיס (מגילה ג.) נגינות טעמי מקרא של תורה נביאים וכתובים, בין בניקוד שבספר בין בהגבהת קול ובצלצול נעימות הנגינה של פשטא ודרגא ושופר מהפך ברכות סב.). השוכר את הפועל. גונר של הקדש שטכר פועל משל הקדש (ב"מ נח.). לשמור את התינוק. שלא יטמאו, שהיו מגדלין אותן לפרה בחלרות הבנויות בסלעים ותחתיהן חלל, כדאמריע בסוכה בהישן תחת המעה (כא.) לפי שעשו מעלה בכהן השורף את הפרה שחהת פרישתו בנוהרה שתומת פרשתו בטמנה ואין אחיו הכהנים נוגעין בו כל שבעה כדאמרינן בסדר (ס:) והתינוחות הללו שלא נטמאו מעולם ממלאים מים למקדשין ומזין עליו כל שבעה (ב"מ נח.). לשמור את הפרה. אדומה, שלקחוה ושומרין אומה שלא מיפסל בעליית עול או במום (שם). לשמור את הזרעים. המבכרת וזרועה יום, כדחמרינן במנחות (פה.) אי נמי בשביעית, ספיחים לעומר ושתי הלח (ב"מ שם). אין נותנין לו שכר שבת. אם שכיר יום

פירוש הרא"ש

במקום שנומליז שבר על במקרש. ואם היה מלמדו בחנם הרי הוא מוחל לו על השכר ומהנהו: מאי פסקא. שלעולם נוטלין שכר על המקרא ולא על המדרש ולא קתני איפכא: מה אני בחגם. לוה אותי ללמד אתכם בחגם כמו שהוא למדני בחנם: שבר

שהות נמדני ממוס שהים הלומדים מקרא לשמרם שלא ילכו ברחובות ובשוקין ויזיקו וימיכו לדברים רשים: שבר עומר ושתי הלחם בשביעית אם שוכר ליומי אין נוחנין לו שכר דמיחזי כמקח וממכר אם היה נועל:
פישוק שעטיב. לנגן המקראות כהלכתן ולאז דאורייתא הוא ושרי ליטול שכר עליי: לא ילשרבו שקרא. בקטן אם הדיר
קטן הנאה ממט: אם היה גדול שלשר לו ולבניו שקרא. לו משום דגדול הוא ולא בעי שימור ואין נועלין עליה שכר ולבניו משום דמטוה מקט בער שימור ולא מהיי ומשום דגדול הוא ולא בעי שימור ואין נועלין עליה שכר ולבניו משום דמחילה. משום דמחילה שתי שבר ליטול שכר בשבת אבל שונין שכבר יאשונה ומה לי פעם שיה לעולם שימור איכא: לששור את הודעים. שדה המכוכרת שומרין אוחה לאורך העומר ושתי הלחם: